

eternaliter p̄ueniunt: de quibus dicit in ps.  
 Inebriabunt ab ubertate domus tue &c. de  
 quibus Esa. lxxvi. dicit. Delictis affluentes ab  
 omnimoda gl̄a dñi. De hac materia plura  
 inuenies in sermone de omnibus sanctis. Cle-  
 mēte ad nuptias. Tertio videndū est de isto-  
 rum usu & peritia. hoc est quid sit agendum  
 ut inferni miseriam caueam? & ad celi gloriaz  
 pueniamus. De q̄ sciendum q̄ qui inferni  
 miseriam euadere desiderat: debet se in hac vi-  
 ta in figuris inferni fortiter exercere. quāto  
 em̄ quis in p̄nti bis veri? subiacebit: tāto il-  
 lis in futuro securi? carebit. Qui em̄ ut ait  
 Job timer p̄uina p̄ntis miserie. irruet sup  
 eum nix calamitatis future. Sic econuerso  
 qui ad celi gl̄am desiderat anhelare. debz in  
 p̄nti eius figuras cū omni diligētia declina-  
 re. ne dicat nobis illud Lu. xvi. Fili recorda-  
 re q̄ recepisti bona in vita tua. habes qd̄ tuū  
 est. q̄ ut ait gre. Ultraq; simul & eq̄liter habe-  
 ri nō p̄nt. q̄ utriq; amores in vno corde se-  
 ri nō capiūt. q̄nto ḡ longius ab istis recedim?  
 tanto securius illa possidem? Tertio stude-  
 amus gradatim alcēdendo cognoscere deū  
 nā ex ei? cognitiōe p̄fectionē p̄sequimur vi-  
 te sancte. sic em̄ dicit sap. xv. Nō esse te sum-  
 maria iusticia est. p̄pter qd̄ dñs di. Jere. ix.  
 Nō gloriē sapiens in sapia sua. vsq; sed in  
 hoc gloriē qui gloriā scire & nosse me. Sz  
 qui sumus nos ut p̄gnoscam? dñm quem  
 nulla p̄gnoscere poterit creatura: sic em̄ dici-  
 tur Job. Abscondita est sapia ab ocul̄ oīm  
 viuentiū: adeo ut cū iuramēto di. Esa. xlv.  
 Q̄ere tu es de? abscondit. Sed si nihil de  
 deo sciri possit nō monuisset nos de? p̄ Esa.  
 di. Tacate & videte qm̄ ego sum de? Quā  
 pronētia soluit nobis Gre. di. Ania gra-  
 na sancti spūs afflata p̄ figuras aliq̄s potest  
 aliquid scire de deo: sed ad vim eius essentie  
 nō p̄ngit. possum? ḡ aliquid de deo scire et  
 multum valde penit? nihil scire. Sz  
 Sūt ḡ tria per q̄ vtrūq; in ei? sciam pueni-  
 mus scz per dei incarnationē: eiusdē deuotā  
 & crebrā meditationē & per internā aspirati-  
 onē. Nā per incarnationē hic dei sciētia no-  
 bis ad discenda p̄ponit. per deuotā ei? puer-  
 fanonis meditationē & alioz beneficioz cō-  
 siderationē discit. per internā inspirationez

iam scitur. Primo dico hec plena sciētia p̄  
 incarnationē nobis p̄ponit. sic em̄ di. bern-  
 D̄ deus ideo a sua subtilitate descēderat &  
 grossius indumētū scz hoiez induerat ut ei?  
 sciētia & intentio hoibz innotesceret. dicēs  
 illud Judicū. Q̄d me videns facere oēs fa-  
 cite. Scdo eadē dei sciētia p̄ crebrā eiusdē  
 puerfanōis meditationē & frequētē benefi-  
 ciorū ei? p̄siderationē. iā paulatim de die in  
 diē discit: tot lectiōes addiscētēs q̄ deuotas  
 affectiones in gr̄a actionibz ex p̄fundo corz  
 de euaporamus. Tertio ista scia tūc scit cur  
 ex predictis exercitijs de? illectus infūdīt se  
 anime sancte: p̄p̄nās ei de sua dulcedie ali-  
 quid ad gustandū di. Gustate & videte qm̄  
 suauis est dñs. Ad quē gustū inebriata di-  
 cit illud sap. xij. Q̄ bonus & suauis ē dñe  
 spūs tuus in nobis: cui? dulcedinem cū ex-  
 perimento didicerit vltra nō habet spūs di-  
 in exasi illud. iq. Re. x. Nunc p̄bam q̄ me-  
 dia ps̄ mibi nunciata nō fuerat. Maior est  
 em̄ sapia tua q̄ rumor quē audiui. Sic hac  
 sciētia per incarnationē nobis p̄positaz di-  
 scere incipim? per meditationē. in discendo  
 p̄ficimus per gr̄a actionē. ipam iā scimus  
 per inspirate gr̄e degustationē. de? ḡ quia lu-  
 men est veniēs ad aīam per splendorē illūi-  
 nat intellectū ut sciat. Hec sciētia p̄ ardorem  
 inflāmat affectū ut plene habeat. de hac sci-  
 entia dicit sap. Dedit illi sciētia sanctorū  
 Item dedit mibi de? hoz q̄ sunt verā sciam.  
 Item in puer. Ubi nō est scia anie ibi nō ē  
 bonū. & itez. Clani sunt oēs hoies in quibus  
 non subest sciētia dei. Ad quā &c.

LIII. De maria magdalena.

**D**onam arcum  
 meū in nubibz celi & recordabor  
 federis mei. gen. ix. Dicit beatus  
 Gregorius. P̄pendo petru. P̄sidero ma-  
 theū. aspicio paulū. intūoz maria. video la-  
 tronē: & nihil i his video nisi aī oculos nr̄os  
 posita spei & p̄ntie exēpla. vnde itez gre. di.  
 Nōnunq; sacra scriptura nō solū virtutes  
 sc̄toz asserit: sed etiaz casus innotescit: ut &  
 in victoria fortū quid imitando arripere &  
 rursus videam? quid in lapsibz timere debe-  
 amus. Ecce Job describit in temptatione  
 C. 4.

Ne cognosce deū



# Sermo

auctus dauid prostratus: vt & maioris vir-  
tus spem nostram foueat & maioris casus ad  
cautelam humilitatis nos attingat. Inter quos  
magdalena q̄ vt idē di. gre. vniuersis vicijs  
plena fuit: in alto celo p̄figurata ponit: vt i  
eius exēplo omnib; pctōrib; vere p̄nīe for-  
ma tribuat: & nihilomin; desperantibus ve-  
nia ip̄oz spes & fiducia erigat. Dicit ḡ. Po-  
nam arcū meū rē. ac si dicat. Ad hoc ponaz  
arcū meū in nubib; celi: vt quicumq; pctōz  
q̄ntūcūq; p̄fundatus in forma arc; instru-  
ctus: tales formas in sua p̄nīa induat: sine  
omni interuallo de remissioe pctōz miam  
p̄sequitur: nec solū hoc sed vt ad sūme p̄fectio-  
nis apicē promoueat. **¶** In v̄bis er-  
go p̄positis duo possum; intelligere. P̄rio  
em̄ de p̄nīa agēda informamur. Secūdo de re-  
missiois gr̄a securamur. P̄mū ibi. ponaz  
arcū meū in nu. ce. scōm ibi. & recor. se. mei.  
Sciendū autē q̄ magdalena cōgrue arcui  
p̄patur p̄pter tres colores in arcu positos. p̄-  
pter ruborē pallozē viridē colozem. qui colo-  
res tres virtutes signāt q̄s magdalena ha-  
buit in hac vita. Ruborē siue pudorē signā-  
tem p̄nīam habuit in retroaccessione. Pal-  
lozē autē signāte; amorē habuit in dñi pas-  
sione. Viridē vero signāte; p̄emplationē  
habuit in vita sua post dñi ascensionē. Co-  
lens ḡ hūc arcū sanctissimū. i. magdalenam  
efficaciter imitari. an̄ omnia induat ruborem  
id est verecūdiā de cōmissis. q̄d tūc salubri-  
ter p̄ringit: cū sol iusticie x̄ps de; nē p̄ grām  
p̄pūctiois primū irradiat cor pctōz. qui ra-  
dius cū in tenebras pctōz tanq̄ in nubem  
aquosam & tenebrasq; impingit in cōsciētia  
hoīs statim generat ruborē. Sciendū autē  
q̄ est triplex pudor meritorius. penitentiū  
innocentiū & p̄ficientiū. Pudor penitentiū  
est: cū diuino lumie irradiati tantaz vident  
in p̄ficientijs suis immūdiā: vt in cordib;  
suis medullit; p̄fundant: vt p̄ p̄fusiōe non  
audeant leuare oculos suos dicētes cū publi-  
cano. Dñe nō sum dign; ego pctōz leuare  
in celū oculos meos. de q̄ pudore dicit in p̄s  
Tota die verecūdiā mea p̄tra me est rē. de  
qua puer. Est p̄fusio adducēs gloriā. q̄d ex-  
ponens bern. di. Bene p̄fusio penitentiū ad-

ducit glām: q̄ de p̄stibulo facit pallaciū. de  
fuo dyaboli filiū dei. Secūdo pudor est: dicitur  
innocentiū. qui thesaurum puritatis in  
cōsciētis retinētes ad om̄em nequiciā vi-  
sam vel auditā rubore suffūdunt. de q̄ bern.  
Solent virgines que vere virgines sūt ad  
om̄es vici affatus esse verecūde: timētē sem-  
per ledi virginitatis sue depositū preciosum  
& subūgit. Nescio an quicq; p̄ficientiū vere-  
cūdiā in morib; hominū queat aduertī: q̄ li-  
cet sit omniū etatuz ornatus: in teneriori tē-  
etate amplius pulchriusq; nitescit. Tertius  
pudor siue rubor est. p̄ficientiū in vite sancti-  
tate. qui p̄ penitudinē & satisfactiois magni-  
tudinē a p̄cis exornati ociant; circa defectū  
suoz consideratiōem. Expulsis em̄ peccatis  
reliquie denudant: & tanto crudelius insole-  
scunt: q̄nto diligentius repellunt: q̄d diuina  
gr̄a dispensatiue p̄mittit fieri. p̄pter duo: scz  
ad cauendā elatiōem: & ad exercitacionē. iō  
de primo dicit. Ero. Non eūciam inimicos  
tuos āno vno ne terra redigat in solitudinē  
& crescant p̄tra te bestie. i. superbia. De scōo  
dicit. Josue. De sunt gentes q̄s dñs dereli-  
quit vt erudiret in eis hierusalē & postea di-  
scerent filij eoz certare & h̄re consuetudine;  
preliandi. vñ bern. Tu quicumq; es: etia; si  
sanctus es: si te ad lumē veritatis int; in aia  
sine dissimulatiōe inspicias. sine palpatiōe  
diuidices: nō dubito quin humilicris in ocu-  
lis tuis factus tibi vilior ex hac cognitiōe tui  
¶ Secūdo q̄ritas iris est palloz signās ca-  
ritatem q̄ iusto ordine sequit; ad p̄dicta. Cū  
est; deus ad ruborē nostrū mistus peccata re-  
mittit statim subintrat caritas diligens teū  
qui tantā misericordiā prerogauit. Est autē  
sciendum q̄ ex tripla causa homines solēt  
pallefcere: scz ex labore. ex amore & ex languo-  
re. P̄mo ex labore cū duris laborib; attriti  
marcescunt: & per p̄sequens pallefcunt. Ex  
amore palloz efficitur. Quidiū. Pallidus  
omnis amans: color hic est ap̄tus amantis  
Ex languore etia; palloz efficitur: sicut pa-  
ter. Si igitur palloz amorem signat: conse-  
quens est: vt triplex sit amor vt diximus de  
palloze. Est itaq; triplex amor: scilicet amor  
laboris. amoris & languoris. Primus ergo

Magdalena atq; opat

Rubor

Triplex pudor meritorius

Re p̄ra hōis p̄at pallidus

Re p̄ra amor



gradus amoris est in labore. cum enim primū incipimus deum diligere: remittimur ad laborem ut per laborem probemur: si vere deum diligimus. sic enim dicit dñs Joban. Si quis diligit me sermonez meum serua- bit: et quod exponens Gre. dicit. Proba- tio dilectionis exhibitio est operis. et subiū- git. Nunq̄ amor est ociosus: opatur enim magna si est. si vero operari rennuit amor n̄ est. vñ Joban. in cano. di. Si quis dixerit diligo deum et mandata eius non custodit mendax est. Hunc ergo labore q̄nto attenti- us. q̄nto diligentius. q̄nto frequētius domi- no exhibemus. tanto etiā viuacius amor cre- scit et proficit in nobis quōq̄ amor laboris transire in aliū amorem iterū meliorem. Quod autem ex labore bonorū operū amor nos ter proficiat et crescat in nobis ostendit in puer- bis vbi dicit. Ubi ligna defuerint: ibi defici- cit ignis. ergo p̄ oppositū: vbi ligna bonorū operū fuerit: ibi nascitur ignis amoris: et tā- to fortius incalescit q̄nto plus appositus est de lignis. Secūdo gradus amoris est amor amoris. Hic est nobilior affectus amoris ex primo amore laboris promotus: ut sic pal- lor fit ex amore. sic amor iste dulcis fit ex amore laboris. non q̄ stans in isto amore nō laborat: sed q̄ p̄ amore non sentit laborez. In hoc amore stetit iacob patriarcha. de q̄ dicit gen. xxx. cum seruiuit pro rachel. vij. annis et videbantur ei dies pauci p̄ amoris magnitudine. Dicit enim Aug. Que dura sunt laborantibz leuia sunt amanti- bz. quia omnia seua et immania: facilia et prope nula facit amor. hinc Bernardus. Solus amor est qui nomen difficultatis ignorat. et subiū- git. Opus meum vix est vnius hore: si plus est p̄ amore nō sentio. Merito ergo amor iste vocatur amor amoris. quia nihil senti- tur in eo nisi amor. Ex hoc enim amore deus vocat iugū suū suauiter onus suum leue. Ex hoc enim amore andreas iuit gaudens ad crucem tanq̄ ad epulas inuitatus. et sancto stephano lapides torrentes illi durices fue- runt. Verū quia amor iste ex dei presentia maxime pascitur et nutritur. Ideo illo ab- eunte anima incipit tedere et languere: quia

quantū gaudet de p̄sencia tantū angustatur et languet de absētia. et iō trāsit hic et i gradū altiore iterum promouetur. Tertius gradus est et dicitur amor languoris. qui amor ideo languere dicitur: cum illa gratissima dei p̄sencia subtrahitur gemens et suspirans: et hoc impatienter multiplicans et dicēs illud Canticozum. Reuertere dilecte mi. et illud Quo abiit dilectus. putas videbo. putas durabo. Illo autem moram faciente mittit legatos: sicut dicitur in Canti. di. Filie hierusalem nunciate dilecto quia amore lan- guet. Illo autem adhuc faciente moram ad quantulumcumq̄ sue impatientie tempera- mentum ruminat et rememorat priores gra- tias: dicens affectibus suis illud Canticoz. Fulcite me floribus: stipate me malis: quia amore languet. Ac si dicat affectibus. Re- uocate mihi ad memoriam flores gratiarū et stipate me malis operum bonorum. Hic languorem diffinit Bernardus dicēs. Lan- guor amoris nihil aliud est q̄ tedium im- patientis desiderij: quo necesse est affici me- tem vehementer amantis. illo abeunte quez solum et singulariter amat. ¶ Scien- dum autem q̄ hic languor ex tribus affecti- bus contemperatur: scilicet ex dolore. pudore et odore: qui affectus confluentes in ani- ma diligentis faciunt hunc languorē. Pri- mo dico q̄ iste languor nascitur ex dolore. ti- met enim q̄ ex indignatione recesserit: et of- fensus nolit ei de cetero suam presentiam in- dulgere. et hic dolor affligit amantem vehementer. dicit enim Bernardus. Anima que didicit et accepit a deo intrare ad semetipaz et in intimis dei presentia suspirare et quere- re faciem eius. talis inq̄ nescio an vel ipam iebennam experiri ad tempus horribili? pe- nalius ve ducat. q̄ post spiritualis studij hu- ius seculi gustatam suauitatem exire tenuo ad illecebras et molestias carnis. Dico ergo vobis nihil est qd̄ in tantū formidet. q̄ quis hoc bñficiū semel accepit: q̄ ne gēa derelict? necesse habeat egredi ad carnis consolatio- nes imo desolationes: rursumq̄ carnaliuz sensuū sustinere tumultū. Secūdo hic languor p̄tingit ex pudore. Nam subtracra gēa et dei

*Hic languor ex tribus affectibus contemperatur*



## Sermo

presentia ex cuius virtute omnia serena fuerunt: et ad totum omnia pervenerunt. homo miser relinquit sibi et vicia piter et defectus qui per omnia latitabant. per gredi incipiunt et erit miseria multa nimis. vñ Greg. Cum didicerit homo devotus per penitentiam gratiam quid inter sit inter mundum et immundum: reddit sibi et remittit ad mundandum cor ad visionem. ad aptandum animum ad similitudinem. ut si aliquis rursum admittat. sit purior ad videndum et stabilior ad fruendum. quod ut diximus omnia impediunt gratiam: que tempore gratie latitabant. per gredimur. quibus cognitio homo rubore suffunditur. quod tam vilis et abominabilis appareat coram deo. vñ Bern. Audi subtracta gratia querulantem atque dicentem. Currebam bene et ecce lapis offensionis in via. impedi et corruum et dominus redinavit in ira a seruo suo. hinc ista sterilitas anime mee et devotiois quam parior: quoniam ira exaruit cor meum coagulatum est sicut lac. factumque sicut terra sine aqua. nec concipiuntur ad lacrimas queo. quoniam non sapit quicquam legere non delectat. orare non libet. meditationes solitas non inuenio. ubi illa inebriatio spiritus. ubi mentis serenitas gaudium et pax in spiritu sancto. Tertio hic languor surgit ex odore. deus enim subtrahens se anime dilecte relinquit post se sue virtutis odorem qui urget animam ut dilecti absentiam impatienter ferat. clamans sine intermissione post tergum abeuntis. Revertere revertere. Nam ut ait Bern. Subducto sibi tam dulci sponso interim nihil aliud non dico desiderare: sed nec cogitare libebit. itaque reuocat verbum id est sponsus: et hoc desiderio anime eius cui aliquotiens indulserit suauitatem sui. Numquid desiderium vox est et valida. sponso itaque abeunte vna interim et continua vox continuum desiderium tanquam primum revertere donec veniat. quod totum agit ex stimulo odoris in anima derelicti. de quo odore dicit Bern. Gustato aliquantulum dulcis est dominus: etiam cum quasi derelicta a domino ad se redierit. in cordis palato sapor retinet. quo fit ut impatienter ipsum non queat sua desideret cum languore. Verum cum ex hoc languore mirabiliter proficiat anima eo quod spiritus et inquietudinibus vehementer eragitata languere non cessat. donec de eius impari-

entia allectus cum maiori familia gratia et maiori cumulo bonorum reuertit. quos perfectus quod multi sunt et nobiles et propatris cogniti. id est eosdem in sermone alium eos refuamus loquentes de his que dominus dedit ad docendum. qui aperit os mutorum et linguas stultorum facit difras ad laudem et gloriam nominis etc.

LIII. De eodem sermo secundus.

**M**aria magdalenae sedens secus pedes domini audiebat verbum illius. Luc. 10. Dicit

Greg. Pensem fratres carissimi quante pietatis fuerit peccatrice mulierem dominum non solum admittere sed etiam ei ad tangendum pedes prestare. Consideremus gratiam misericordie dei et dānemus multitudinem reatum nostri.

Expeditis ergo in priori sermone duobus coloribus iridis: rubore videlicet et pallore. nunc persequens est: ut de tertio colore videlicet viridi quod dominus dederit persequamur. hic autem color quod visus acuit. contemplationem signat non quamcumque: sed eam que sequitur ex predictis. In verbis ergo propositis tria intelligimus que ad contemplationem in nobis nutriendam necessario requiruntur scilicet mentis et corporis quietationem diuine gratie cooperationem et internam operationem. Primum ibi. maria se. secundum ibi. sedes pedes domini. tertium ibi. audiebat verbum illius.

De ordine tractantes. primo dicimus quod in hoc negotio necessaria est corporis et anime quietudo. hec enim negotia sunt de interioribus. et ideo necesse est ut si de his aliquid apprehendere cupimus optet nos ab exteriori inquietudine esse penitus alienos. Quod per ezechielem efficaciter ammonemur ubi dicit. Ingredere et includere in medio domus tue. Nam per hoc quod dicit ingredi indicat nobis corporis quietationem. per hoc autem quod adiungit includere mentis tangit sabbatizationem. de qua dicit Esai. lvi. Et erit mensis ex mense. et sabbatum ex sabbato. Hinc Bernardus. Impossibile est hominem animum fidelem figere in vno qui non prius alicui loco perseueranter affixerit corpus suum. Studia. n. hec silentium amant quietem desiderant. cordis pacem ab exterioribus pressuris et bona conscientiam in omni puritate cordis et corporis: nec oportet mentem intentam